

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Departament Statystyki Rolnictwa i Środowiska

Informacja sygnalna

Wyniki wstępne

Warszawa, 2005-09-22

BADANIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ

**PRZEDWYNIKOWY SZACUNEK GŁÓWNYCH
ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH ¹⁾**

Wyniki szacunku przedwynikowego produkcji głównych upraw rolnych i ogrodnich w 2005 r. przedstawiają się następująco:

- zbiory zbóż ogółem szacuje się na ok. 26,3 mln t, tj. o 11,3% mniej od ubiegłorocznych; w tym zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na ok. 24,3 mln t, tj. o 10,8% mniej od uzyskanych w 2004 r.,
- zbiory rzepaku i rzepiku ocenia się na około 1,4 mln t, tj. o 12,2% mniej od zbiorów uzyskanych w roku ubiegłym,
- zbiory ziemniaków ocenia się na 11,0 mln t, tj. o 21,4% mniej od zbiorów uzyskanych w 2004 r.,
- zbiory buraków cukrowych szacuje się na 11,0 mln t, tj. o 13,8% mniej od ubiegłorocznych,
- zbiory warzyw gruntowych ocenia się na 4,8 mln t, tj. o 1,8% mniej niż w roku ubiegłym,
- zbiory owoców z drzew szacuje się na 2,4 mln t, tj. o 20,2% mniej niż w 2004 r.,
- zbiory owoców jagodowych szacuje się na 0,5 mln t, tj. 4,4% mniej niż w roku ubiegłym.

¹⁾Informacja zawiera wyniki drugiego w br. tzw. przedwynikowego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, ziemniaków, buraków cukrowych, II pokosu traw łąkowych, warzyw i owoców, opracowane na podstawie wstępnych wyników reprezentacyjnego badania „Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów, pogłowie zwierząt gospodarskich oraz charakterystyka gospodarstwa rolnego”, reprezentacyjnego badania plonów zbóż oraz szacunków i ekspertyz rzeczoznawców terenowych i centralnych GUS..

W bieżącym roku o wysokości plonów upraw zadecydowały niezbyt korzystne warunki agrometeorologiczne występujące w okresie wegetacji. Opóźniona wiosna i zmienne warunki uwilgotnienia gleby oraz niskie temperatury w kwietniu niekorzystnie wpłynęły na kiełkowanie roślin uprawnych. Na początku maja poprawa warunków wilgotnościowych korzystnie wpłynęła na zasiewy, jednak niskie temperatury w II i III dekadzie maja spowolniły tempo wzrostu i rozwoju roślin. Pogłębiająca się od III dekady czerwca do III dekady lipca

susza glebowa spowodowała słabe nalewanie ziarna zbóż i rzepaku, a także niekorzystnie wpłynęła na rozwój upraw okopowych i pastewnych. Występujące od III dekady lipca do połowy sierpnia opady deszczu utrudniały przeprowadzanie żniw i sianokosów.

Jakość ziarna zbóż z tegorocznych zbiorów jest gorsza od ubiegłorocznej.

Ciepła i słoneczna pogoda w II połowie sierpnia przyspieszyła prace żniwne, ale znaczny niedobór opadów przyczynił się do pogorszenia warunków wilgotnościowych gleby. Na przeważającym obszarze Polski zaznaczyło się nadmierne przesuszenie wierzchniej warstwy gruntu co utrudniało przeprowadzenie orki przedsiewnych, siewów rzepaku ozimego i poplonów ścierniskowych.

Szacuje się, że tegoroczne zbiory ziarna zbóż w Polsce, podobnie jak w większości krajów członkowskich UE będą niższe od bardzo wysokich ubiegłorocznych. W bieżącym roku zboża dobrze plonowały w krajach Europy Wschodniej.

Zbiory ziemniaków (przy zmniejszonym areale uprawy i niższych plonach) szacuje się na poziomie 11,0 mln t tj. o 21,4% mniej w porównaniu do ubiegłorocznych, przewiduje się również zmniejszenie zbiorów buraków cukrowych do ok. 11,0 mln t tj. o ok. 14% mniej od uzyskanych w roku ubiegłym. Poprawa warunków wilgotnościowych we wrześniu może wpłynąć korzystnie na dalszą wegetację i ewentualny przyrost masy korzeni buraków cukrowych, ponieważ rośliny są głęboko ukorzenione i posiadają dużą masę asymilacyjną.

Szacuje się także, że niższe od ubiegłorocznych będą zbiory owoców z drzew i upraw jagodowych, jak również zbiory warzyw gruntowych.

Zboża

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania „Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów, pogłowie zwierząt gospodarskich oraz charakterystyka gospodarstwa rolnego” oraz według drugiego (przedwynikowego) szacunku **powierzchnia uprawy zbóż ogółem** (zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi łącznie z kukurydzą na ziarno, gryką, prosem i pozostałymi zbożowymi) wyniosła blisko 8,3 mln ha i była mniejsza od ubiegłorocznej o 1,1%, a także o 5,8% mniejsza od średniej z lat 1996-2000.

Plony zbóż ogółem oszacowano na 31,7 dt/ha tj. o 10,5% mniej niż w 2004 r., zaś w porównaniu do średniej z lat 1996-2000 plony były wyższe o 10,8 %.

Zbiory zbóż ogółem szacuje się na 26,3 mln t, tj. o blisko 3,4 mln t (o 11,3%) mniej niż w 2004 r. i blisko 1,1 mln t (o 4,3%) więcej od średniej z lat 1996-2000.

Powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi ocenia się na

ok. 7,9 mln ha, tj. o 0,6% mniej od zasiewów ubiegłorocznych.

Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi tak jak we wstępnym szacunku szacuje się na 30,8 dt/ha, tj. o 10,5% mniej niż w 2004 r. i o 8,5% więcej od średniej z lat 1996-2000.

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 24,3 mln t, tj. o 3,0 mln t (o 10,8%) mniej od ubiegłorocznych i o 0,3 mln t (o 1,2%) mniej od średnich zbiorów z lat 1996-2000, w tym:

- pszenicy na 8,6 mln t, tj. o 13,5% mniej niż w 2004 r.,
- żyta na 3,4 mln t, tj. o 21,5% mniej od uzyskanych w roku ubiegłym,
- jęczmienia na ok. 3,5 mln t, tj. o 3,1% mniej od ubiegłorocznych,
- owsa na 1,3 mln t, tj. o 8,3% mniej niż w 2004 r.,
- pszenżyta na 3,7 mln t, tj. o 0,7% więcej od uzyskanych w roku ubiegłym,
- zbiory mieszanek zbożowych na 3,8 mln t, tj. mniej od ubiegłorocznych o 11,4%.

Tabl. 1. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż

Wyszczególnienie	1996 - 2000 ^{a)}	2004	2005 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2004=100
Ogółem				
Powierzchnia w mln ha	8,8	8,4	8,3	98,9
Plony z 1 ha w dt	28,6	35,4	31,7	89,5
Zbiory w mln ton	25,2	29,6	26,3	88,7
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi				
Powierzchnia w mln ha	8,7	7,9	7,9	99,4
Plony z 1 ha w dt	28,4	34,4	30,8	89,5
Zbiory w mln ton	24,6	27,2	24,3	89,2

a) Przeciętne roczne b) Szacunek drugi (przedwynikowy).

Szacuje się, że **powierzchnia uprawy kukurydzy** uprawianej na ziarno wynosi 343 tys. ha, tj. o 16,7% mniej niż w roku ubiegłym (o 251,4% więcej niż średnia z lat 1996-2000).

Plony kukurydzy uprawianej na ziarno szacuje się na 55,9 dt/ha, tj. o 1,8% mniej niż w roku ubiegłym, a **zbiory** na 1,9 mln t, tj. o 18,2% mniej niż w 2004 r.

Rzepak i rzepik

Szacuje się, że **powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku** ozimego i jarego łącznie wyniosła 544,5 tys. ha i była większa o ok. 1,2% od ubiegłorocznej.

Plony rzepaku i rzepiku ocenia się na 26,3 dt/ha tj. o 4,0 dt/ha (o 13,2%) mniej od uzyskanych w 2004 r.

Zbiory rzepaku i rzepiku szacuje się na ponad 1,4 mln t, tj. o 12,2% mniej niż w roku ubiegłym.

Tabl. 2. Produkcja rzepaku i rzepiku

Wyszczególnienie	1996-2000 ^{a)}	2004	2005 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2004=100
Powierzchnia w tys. ha	409,6	538,2	544,5	101,2
Plony z 1 ha w dt	20,7	30,3	26,3	86,8
Zbiory w tys. t	846,7	1632,9	1434,0	87,8

a) Przeciętne roczne b) Szacunek drugi (przedwynikowy).

Ziemniaki

Ocenia się, że **powierzchnia uprawy ziemniaków** zajmuje około 0,6 mln ha i jest mniejsza od ubiegłorocznej o 16,7%.

Niskie temperatury powietrza i gleby utrzymujące się na przeważającym obszarze kraju w okresie wczesnej wiosny wydłużyły sadzenie i wschody ziemniaków, a brak dostatecznego uwilgotnienia gleby od III dekady czerwca do połowy lipca oraz do połowy sierpnia i w I dekadzie września spowodował słaby przyrost masy bulw i przedwczesne zasychanie naci.

Szacuje się, że **plony ziemniaków** wyniosą 185 dt/ha i będą o 11 dt/ha (o 5,6%) niższe od ubiegłorocznych.

Zbiory ziemniaków ze względu na spadek powierzchni ich uprawy i plonów ocenia się na ok. 11,0 mln t, tj. o blisko 3,0 mln t (o 21,4%) mniej od ubiegłorocznych.

Tabl. 3. Produkcja ziemniaków

Wyszczególnienie	1996-2000 ^{a)}	2004	2005 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2005=100
Powierzchnia w mln ha	1,3	0,7	0,6	83,3
Plony z 1 ha w dt	183	196	185	94,4
Zbiory w mln t	23,6	14,0	11,0	78,6

a) Przeciętne roczne b) Szacunek przedwynikowy.

Buraki cukrowe

Szacuje się, że **powierzchnia uprawy buraków cukrowych** w br. wynosi 0,3 mln ha i jest o 3,7% mniejsza od ubiegłorocznej.

Siewy buraków cukrowych rozpoczęte pod koniec III dekady marca powszechnie przeprowadzano w II dekadzie kwietnia. Majowe chłody spowolniły wegetację roślin, natomiast w czerwcu obserwowano szybki wzrost buraków. Głębokie uкорzenie buraków cukrowych pozwoliło na zmniejszenie skutków lipcowej suszy oraz niedoboru wilgoci występującego na plantacjach od II połowy sierpnia.

Zbiory buraków cukrowych szacuje się na ok. 11,0 mln t (mniej od ubiegłorocznych o ponad 13,8 %).

Siano łąkowe

Zbyt mała ilość opadów w lipcu oraz wysokie temperatury powietrza nie sprzyjały wzrostowi roślinności łąkowej. Na wielkość zbioru II pokosu siana łąkowego niekorzystnie wpłynęło także opóźnienie zbioru I pokosu. Warunki wegetacji roślinności łąkowej po zbiorze I pokosu nie były na ogół korzystne. Pod koniec lipca i w sierpniu, gdy odbywał się zbiór II pokosu siana łąkowego słoneczna pogoda sprzyjała koszeniu, suszeniu i magazynowaniu siana. Czynnikiem ograniczającym wyższe plonowanie i uzyskanie dobrej jakości siana z łąk trwałych w bieżącym roku jest stosunkowo niski i jednostronny poziom nawożenia użytków zielonych oraz wyjątkowo duże porażenie liści traw przez rdzę.

Wstępnie szacuje się, że plony II pokosu z łąk w przeliczeniu na siano wyniosły ok. 14,0 dt/ha i były o ok. 9,0% niższe od ubiegłorocznych.

Warzywa gruntowe

Warunki agrometeorologiczne w czasie tegorocznego sezonu wegetacyjnego, nie były korzystne dla wzrostu warzyw gruntowych. Na przeważającym obszarze kraju siewy większości gatunków przebiegały z opóźnieniem. Chłody i brak wilgoci w glebie nie sprzyjały kiełkowaniu i wschodom roślin, a znaczne majowe ochłodzenie wpłynęło na dalsze spowolnienie wegetacji. Susza glebowa utrzymująca się w wielu rejonach kraju od końca czerwca do III dekady lipca oraz od połowy sierpnia wpłynęła niekorzystnie na plonowanie

warzyw gruntowych, zwłaszcza cebuli oraz warzyw korzeniowych i kapustnych. Niekorzystne warunki agrometeorologiczne podczas wegetacji miały mniejszy wpływ na wysokość plonów warzyw ciepłolubnych. W niektórych rejonach kraju, tam gdzie nie wystąpiła susza, na zmniejszenie plonów i zbiorów lokalnie miały wpływ podtopienia upraw, spowodowane ulewnymi deszczami i gwałtownymi burzami.

Zwiększenie powierzchni uprawy większości podstawowych gatunków warzyw gruntowych przy spadku plonów w porównaniu do ubiegłorocznych pozwala szacować, że łączne zbiory warzyw gruntowych wyniosą ok. 4,8 mln t i będą tylko o 1,8% niższe od ubiegłorocznych. Największy spadek produkcji (o ok. 19%) przewiduje się dla cebuli, która jako warzywo płytko korzeniące się, najbardziej ucierpiała z powodu przedłużającej się suszy. Duży spadek zbiorów spowodowany był również zmniejszeniem powierzchni uprawy tego gatunku.

Tabl. 4. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	1996 - 2000 ^{a)}	2004	2005 ^{b)}	
	w tys. t			2004=100
Ogółem	5346	4916	4827	98,2
kapusta	1846	1371	1400	102,1
kalafior	248	206	190	92,4
cebula	685	866	700	80,9
marchew jadalna	888	928	935	100,8
buraki ćwikłowe	503	357	368	103,1
ogórki	357	256	259	101,2
pomidory	290	213	210	98,7
pozostałe ^{c)}	529	720	765	106,2

a) *Przeciętne roczne.* b) *Szacunek drugi (przedwynikowy).* c) *Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.*

Owoce z drzew

Warunki przezimowania drzew owocowych były na ogół korzystne, jednak kwitnienie na przeważającym obszarze kraju było opóźnione, a majowe przymrozki spowodowały lokalnie uszkodzenia pąków kwiatowych i kwiatów. Susza występująca na przeważającym obszarze kraju od końca czerwca do trzeciej dekady lipca i od połowy sierpnia do połowy września nie sprzyjała dorastaniu owoców.

Szacuje się, że tegoroczne zbiory owoców z drzew będą stosunkowo niskie i wyniosą ok. 2,4 mln t, tj. o 20,2% mniej od bardzo wysokiej produkcji roku 2004. Według

przedwynikowego szacunku niższe od ubiegłorocznych będą zbiory wszystkich gatunków owoców z drzew – zarówno z powodu niższych plonów, jak i zmniejszenia powierzchni uprawy. Szacuje się, że najbardziej w porównaniu do ubiegłorocznej zmniejszyła się produkcja wiśni, które w 2004 r. dały rekordowe zbiory. Przewiduje się, że znacznie niższa będzie również produkcja gruszek, z powodu zmniejszenia powierzchni uprawy oraz niższych plonów, wynikających z niekorzystnych warunków tegorocznej wegetacji, a także przemienności owocowania grusz.

Według przedwynikowego szacunku ocenia się, że zbiory jabłek będą o ok. 19% mniejsze od rekordowych ubiegłorocznych. Korzystne warunki agrometeorologiczne w końcowej fazie wzrostu owoców - długa, wilgotna i ciepła jesień - może wpłynąć na przyrost masy owoców, co pozwoli uzyskać nieco wyższe plony odmian zbieranych jesienią, a tym samym może spowodować zwiększenie obecnie szacowanej produkcji.

Tabl. 5. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	1996 - 2000 ^{a)}	2004	2005 ^{b)}	
	w tys. t			2004=100
Ogółem	2134	3019	2409	79,8
jabłonie	1758	2522	2050	81,3
grusze	68	87	62	71,0
śliwy	108	133	100	75,4
wiśnie	145	202	138	68,4
czereśnie	38	48	39	80,5
pozostałe ^{c)}	17	27	20	73,0

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek drugi (przedwynikowy). c) Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Szacuje się, że zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniosą niespełna 0,5 mln t, tj. o 4,4% mniej od uzyskanych w roku ubiegłym. Ocenia się, że w stosunku do roku ubiegłego wystąpił spadek produkcji większości gatunków owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych, wyższą produkcję wyszacowano jedynie dla malin. Wyższa od uzyskanej w 2004 r. produkcja owoców tego gatunku jest wynikiem zwiększenia powierzchni uprawy, przy plonach nieco niższych od ubiegłorocznych.

Wyżej w stosunku do poprzedniego roku oceniana jest także produkcja borówki

wysokiej, z uwagi na stale wzrastającą powierzchnię uprawy oraz wyższe w porównaniu z rokiem ubiegłym plony.

Tegoroczne zbiory truskawek (wiosenne i jesienne) wyszacowano na 180 tys. t, tj. na poziomie nieco niższym od ubiegłorocznego. Przyczyną tego była susza i związane z nią skrócenie okresu owocowania, a także zaniechanie z przyczyn ekonomicznych części zbiorów na niektórych plantacjach.

Tabl. 6. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	1996 - 2000 ^{a)}	2004	2005 ^{b)}	
	w tys. t			2004=100
Ogółem	430	502	480	95,6
truskawki	169	186	180	97,0
maliny	41	57	60	105,6
porzeczki	166	194	180	92,5
agrest	35	20	18	90,5
pozostałe ^{c)}	19	45	42	92,9

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek drugi (przedwynikowy). c) Aronia, borówka wysoka i inne.